

Openbare samenvatting Migratieradar Q1 2018

Aantallen en distributie van (eerste) asielaanvragen in Nederland en de EU+

Het totaal aantal eerste asielaanvragen in Nederland in het eerste kwartaal van 2018 is hoger dan in dezelfde periode van het jaar ervoor (+13,1%). Ook ten opzichte van het laatste kwartaal van 2017 is het aantal eerste asielaanvragen in Nederland gestegen (+7%). De meeste asielaanvragen zijn ingediend door Syriërs (14%), Eritreeërs (9%) en Algerijnen (7%).

Vergeleken met 2017 is het aantal asielaanvragen van Syriërs in Nederland toegenomen in het eerste kwartaal van 2018 (+27%). Het aantal aanvragen van Syriërs is iets gedaald in het eerste kwartaal van 2018 vergeleken met het kwartaal ervoor (-6%). Het hoge aantal asielaanvragen van Syriërs wordt voornamelijk veroorzaakt door aanhoudende gewapende conflicten in Syrië.

Het aantal eerste asielaanvragen van Eritreeërs is in het eerste kwartaal van 2018 toegenomen vergeleken met het kwartaal daarvoor (+82%). Vergeleken met een jaar ervoor is het aantal ongeveer gelijk gebleven (-2%). Van alle eerste asielaanvragen van de Eritrese nationaliteit is in het eerste kwartaal van 2018 49 procent van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) afkomstig.

Opvallend is de toename van het aantal eerste asielaanvragen door Moldaviërs in Nederland. Het aantal eerste asielaanvragen van Moldaviërs in het eerste kwartaal van 2018 is toegenomen ten opzichte van het eerste kwartaal van 2017 (+528%), en vergeleken met vorige kwartaal (+115%). Wel is het aantal eerste asielaanvragen van deze groep ongeveer gelijk aan het derde kwartaal van 2017.

Marokkanen en Algerijnen zijn in het eerste kwartaal van 2018, zoals ook in 2017, de grootste groepen van asielzoekers uit veilige landen van herkomst, die in Nederland een eerste asielaanvraag indienden.

Het aandeel alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV's) in de asielprocedure in het eerste kwartaal van 2018 is iets gestegen vergeleken met de drie maanden daarvoor (+5%). De absolute aantallen asielaanvragen van AMV's zijn laag. AMV's zijn voornamelijk Eritreeërs (53%), Syriërs (11%) en Marokkanen (9%).

In het vierde kwartaal van 2017 werd door Nederland vooral voor Algerijnen, Marokkanen en Eritreeërs een Dublinclaim uitgezet bij overige EU-lidstaten. Duitsland, Italië en Spanje zijn in het eerste kwartaal van 2018 de top drie landen op wie Nederland het meest een Dublinclaim heeft gelegd.

In vergelijking met dezelfde periode in 2017, zijn in december 2018 en januari 2018 in de EU+ minder asielaanvragen ingediend. De meeste asielaanvragen zijn ingediend in Duitsland Frankrijk en Italië. Oostenrijk registreerde de grootste toename van het aantal asielaanvragen. Spanje, Italië, Griekenland en Duitsland registreerden daarentegen een daling van het aantal aanvragen. Syriërs, Irakezen en Afghanen vormden in de grootste groepen nationaliteiten die asiel aanvroegen in de EU+.

Herkomst, opvang- en transitlanden

In Syrië ontstonden veel nieuwe gevallen van ontheemding door gevechten tussen het regeringsleger en rebellen in Oost-Ghouta en Idlib en door gevechten tussen het Turkse en het Koerdische leger in Afrin. In Irak nam het aantal ontheemden af en keerden meer mensen terug naar hun woonplaatsen. Wel zorgde een fluctuerende geweldssituatie voor een mogelijke nieuwe stroom vluchtelingen en ontheemden. Ook in Afghanistan zorgde een toegenomen aantal geweldsincidenten voor veel nieuwe ontheemden.

In Iran ontstonden nieuwe protesten tegen de regering en veroorzaakten onlusten die gepaard gingen met deze protesten tientallen doden. Door herstelde vliegverbindingen tussen Iran en Servië, gepaard met een visumvrij regime, reisden veel Iraniërs naar Belgrado van wie velen asiel aanvroegen. Tientallen reisden door naar Europa. Enkelen van hen vroegen aan het eind van 2017 asiel aan in Nederland. In het eerste kwartaal van 2018 werden nog geen nieuwe gevallen van asielaanvragen van Iraniërs via deze nieuwe route geregistreerd.

Door het instellen van een transitvisum voor Cubanen op Schiphol, is het aantal asielaanvragen door Cubanen in Nederland vanaf februari 2018 tot nul gereduceerd. In Georgië heeft de overheid

een pakket maatregelen aangekondigd om de toegenomen irreguliere migratie van Georgiërs naar de EU in te dammen.

In Marokko zorgde onrust met betrekking tot de Rif-protesten en de collectieve rechtszaak tegen Rif-demonstranten voor een opening voor meer vertrekken van Afrikaanse migranten van de Marokkaanse kusten richting Europa. Ook Frontex verwacht een verdere toename van het aantal irreguliere migranten over de westelijke Mediterrane route.

De Libanese regering stelde geen Syriërs gedwongen te zullen terugsturen, nadat onrust was ontstaan vanwege geruchten over mogelijke gedwongen terugkeer van Syriërs. De Turkse regering kondigde aan dat het voornemens is om op termijn Syriërs terug te sturen naar onder meer Afrin. Het aantal Syriërs in Turkije blijft nog altijd stijgen.

In Libië neemt het aantal ontheemden af, maar blijft het aantal vluchtelingen stijgen. UNHCR evacueert sinds eind 2017 kwetsbare vluchtelingen naar derde landen, onder meer Niger en Italië.

Routes

Het totaal aantal irreguliere grensoverschrijdingen op de Mediterrane routes is voor het derde jaar op rij gedaald.

Het aantal grensoverschrijdingen op de Centraal Mediterrane route is gedaald. Wel blijft Libië tot op heden het land vanwaar de grootste groep migranten vertrekt richting Italië. De daling van het aantal illegale grensoverschrijdingen op de Centraal Mediterrane route is mede het gevolg van afspraken die zijn gemaakt tussen de Italiaanse regering en diverse partijen in Libië (regering en milities) en de daaruit voortvloeiende maatregelen die zijn genomen. Wel is er een stijging van het aantal Eritreeërs op deze route.

Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen op de Oostelijk Mediterrane route over zee is gedaald ten opzichte van het vorige kwartaal. Het aantal aankomsten over land is daarentegen wel toegenomen op deze route. Het betreft hier veelal Turkse migranten. De afgelopen maanden laten op de Oostelijk Mediterrane route een vrij constante stijging zien ten opzichte van voorgaand jaar.

Op de Westelijke Mediterrane route heeft er een daling van het aantal irreguliere aankomsten over zee plaatsgevonden. De meeste irreguliere grensoverschrijdingen van migranten op deze route vinden plaats over land. Het gebruik van de luchtroute van West-Afrikanen die op Casablanca vliegen is de afgelopen maanden onverminderd gebleven.

Het aantal irreguliere grensoverschrijdingen op de Balkan route is toegenomen. Er heeft in het afgelopen half jaar een verschuiving naar de Westelijke corridor op de Balkan Route plaatsgevonden.

Asielbeleid en maatregelen

Tijdens de informele bijeenkomst van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken van 25 en 26 januari 2018 bespraken de aanwezige ministers van de lidstaten van de EU de prioritering van de behandeling van de Dublinverordening dat ertoe moet leiden dat er uiterlijk in juni 2018 een politiek akkoord in de Raad wordt bereikt. Ook zou dit moeten leiden tot een snelle afronding van de herziening van het gemeenschappelijk Europees asielstelsel (GEAS).

Het Nederlands kabinet heeft een integrale migratieagenda gepresenteerd. Het Nederlandse kabinet gaat het migratiebeleid toekomstbestendig maken door voortaan voor een brede, integrale benadering te kiezen. Door middel van een 'zespijleragenda', waarin de beleidsvoornemens uit het Regeerakkoord aan elkaar verbonden zijn, wil het kabinet inspelen op het dynamische, veelzijdige en complexe vraagstuk dat migratie is.